

Sessie A

Waarde van GO

Donderdag 7 november

13.00 – 14.00 inloop vanaf 12.45

Den Haag COMM Create

***Heleen
Aarts***

Bestuursvoorzitter SKG,
CEO Amvest

***Jeroen
Content***

Planbureau voor
de Leefomgeving

***Sjoerd
Hardeman***

RaboResearch
Rabobank

***Rosa
Stapel***

College
van Rijksadviseurs

Brede welvaart in Brainport

Den Haag, 7 november 2019

Dr. Sjoerd Hardeman, RaboResearch

Rabobank steekt 1 miljard in Brainport

Onder het investeringsplan ligt het 'Banking for Brainport' programma dat de bank heeft opgesteld. Rabobank wil in deze regio nadrukkelijk bijdragen aan bestendige groei en een 'vitaal woon- en leefklimaat', zoals dat past in haar wereldwijde missie. „In deze regio is nu het moment om te investeren”, stelt directeur bedrijven Gerard Zwartkruis van de regionale bank.

Voorpagina

Net binnen

Algemeen

Economie

Sport

Tech

Cultuur en Media

Achterklap

Uit

'Brede welvaart' weer voor het eerst boven niveau van voor de crisis

20 juni 2019 08:04

Laatste update: 20 juni 2019 08:54

178

De brede welvaart ligt in Nederland voor het eerst weer boven het niveau van voor de crisis. Wel blijft stedelijke gebied achter op landelijke regio's. Dat blijkt donderdag uit de Brede Welvaartsindicator ([BWI](#)) 2019 van de Universiteit Utrecht en Rabobank.

Rabobank steekt 1 miljard in Brainport

Onder het investeringsplan ligt het 'Banking for Brainport' programma dat de bank heeft opgesteld. Rabobank wil in deze regio nadrukkelijk bijdragen aan bestendige groei en een 'vitaal woon- en leefklimaat', zoals dat past in haar wereldwijde missie. „In deze regio is nu het moment om te investeren”, stelt directeur bedrijven Gerard Zwartkruis van de regionale bank.

RaboResearch

www.rabobank.com/economie

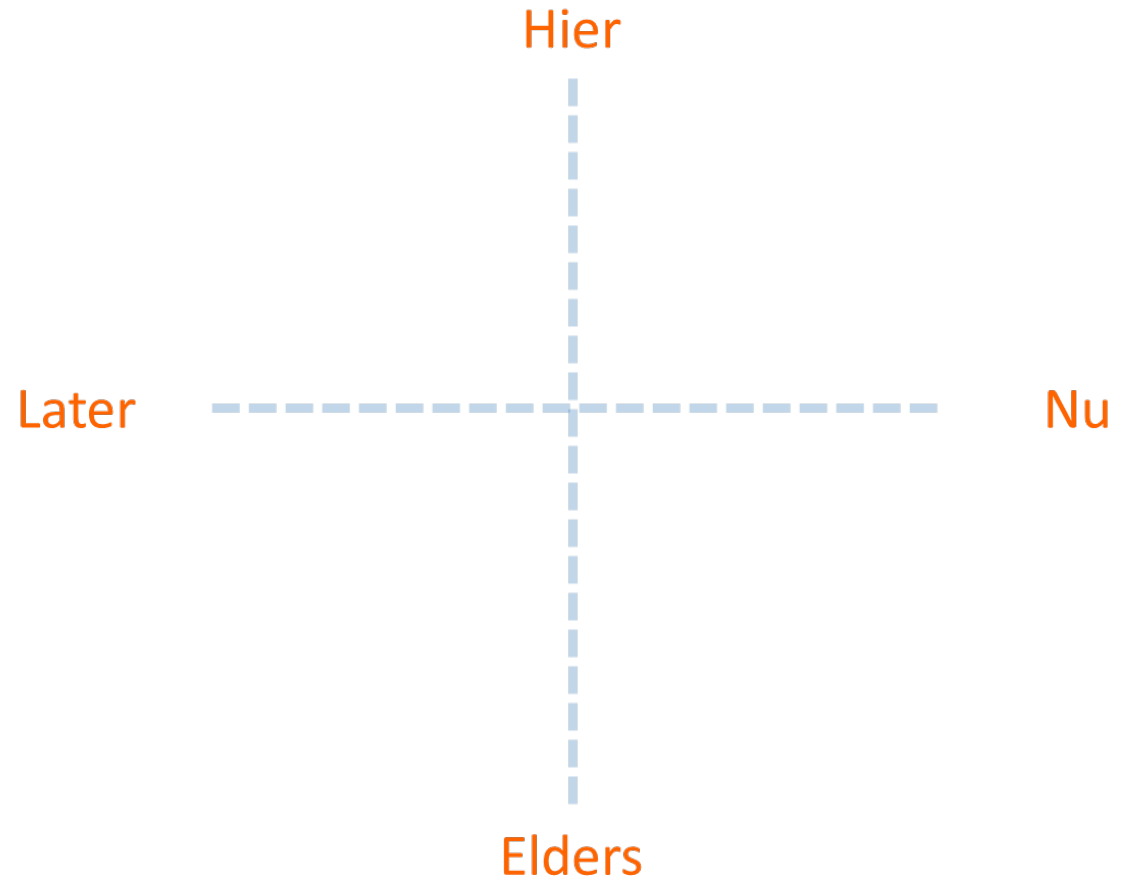

@RaboEconomie

Wat is brede welvaart?

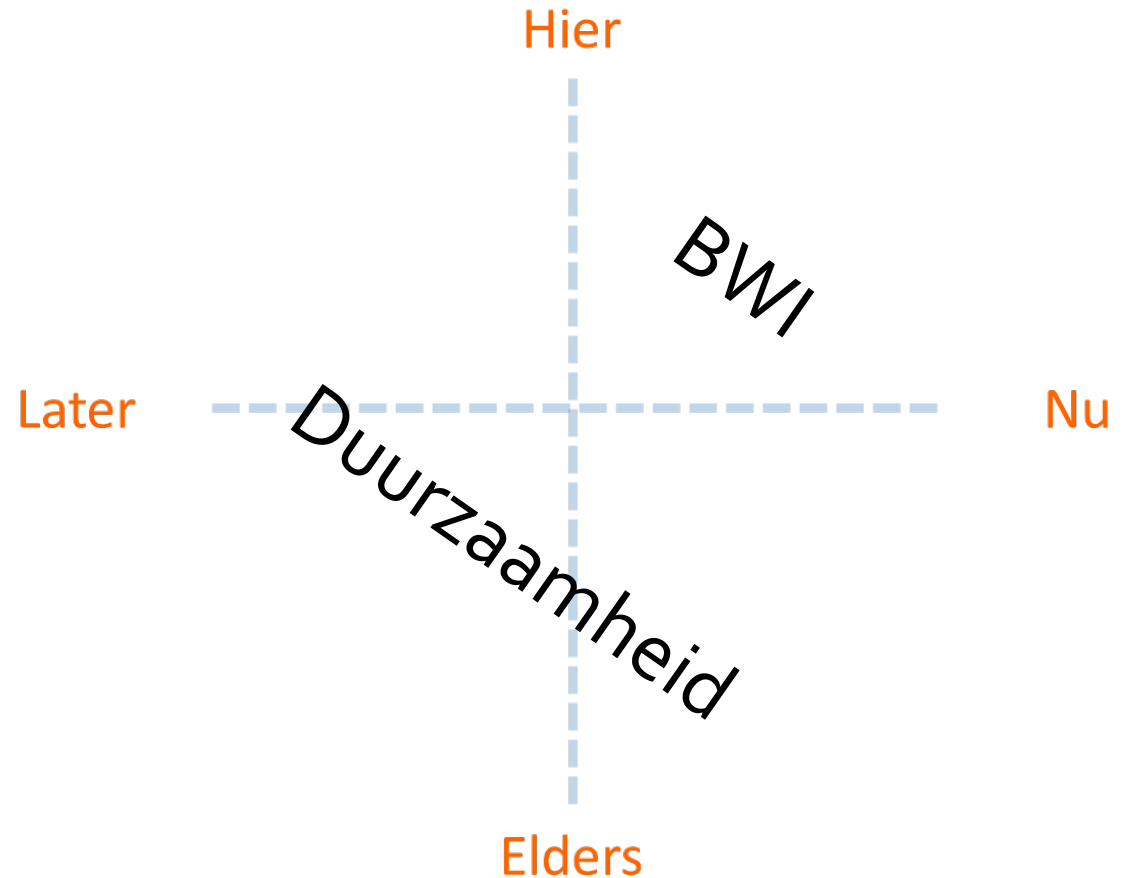
- Welvaart is veel meer dan bruto binnenlands product (bbp)
- Bbp meet een hoop niet
- Bbp meet een hoop krom
- Daarom: noodzaak tot Brede Welvaartsindicator (BWI)

Wat is brede welvaart?

- Welvaart is veel meer dan bruto binnenlands product (bbp)
- Bbp meet een hoop niet
- Bbp meet een hoop krom
- Daarom: noodzaak tot Brede Welvaartsindicator (BWI)

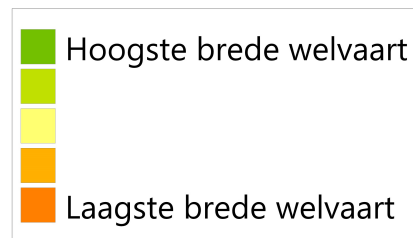
Brede welvaart weer boven niveau van voor de crisis

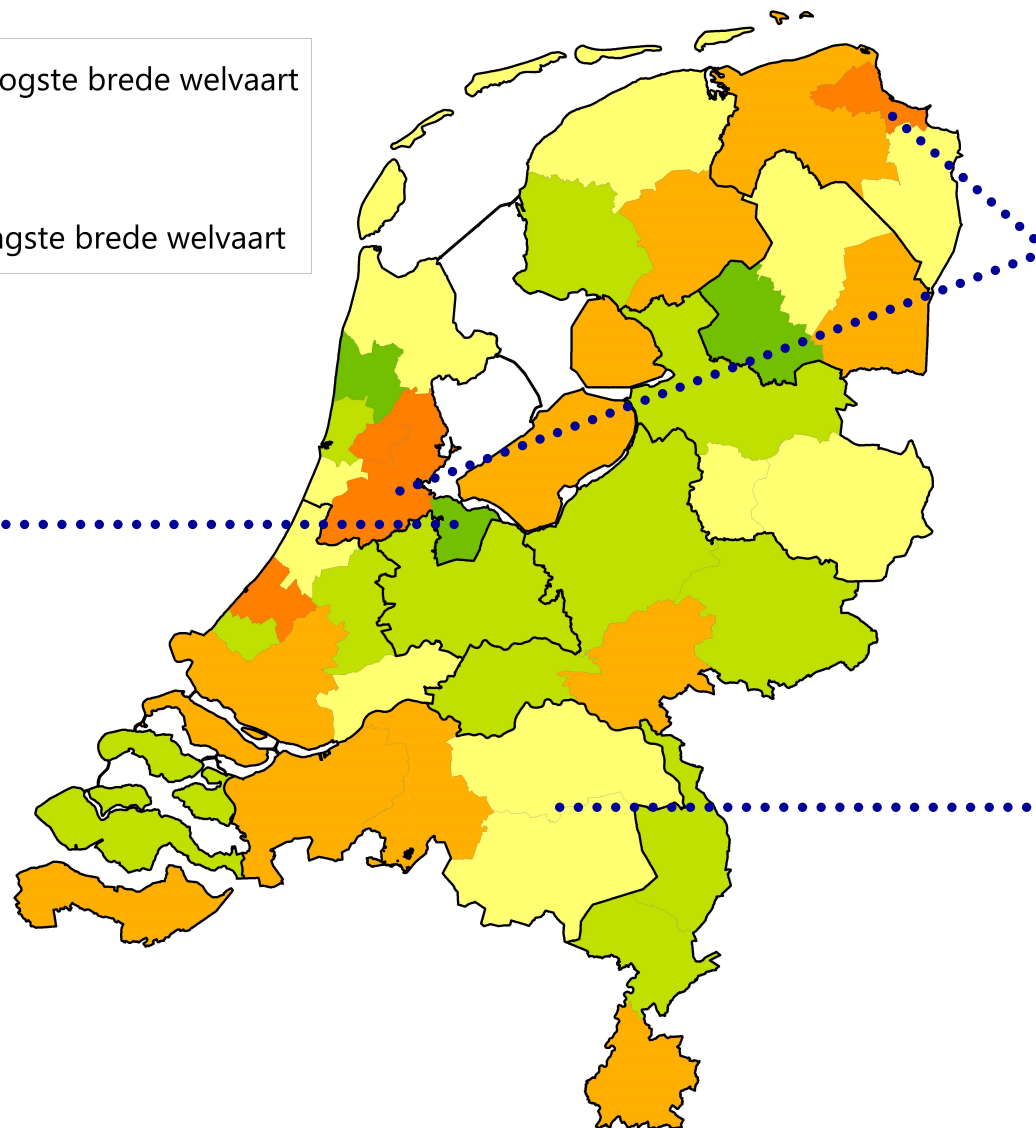
Grote regionale welvaartsverschillen

Rabobank

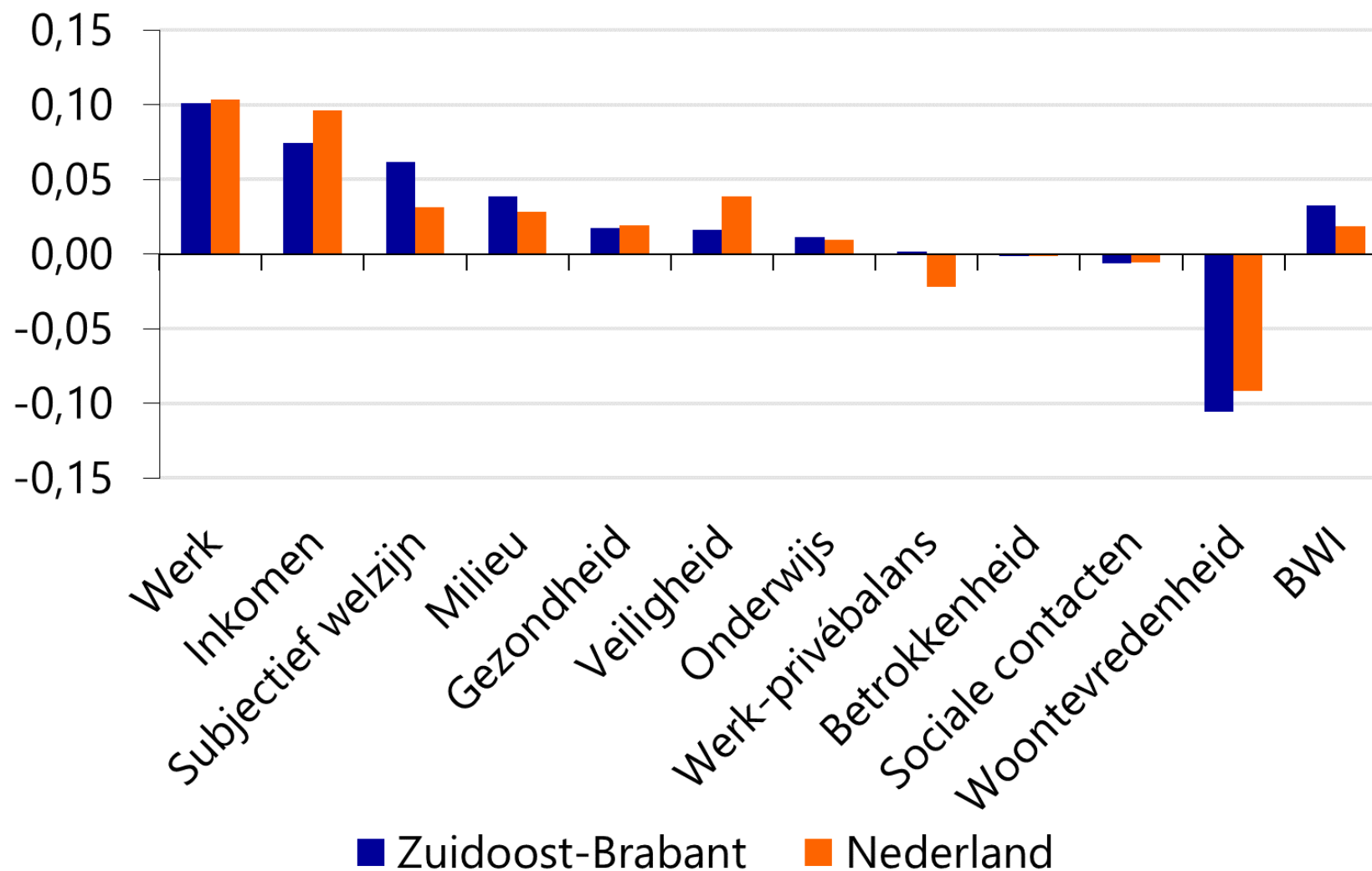
Brede welvaart is het
hoogst in 't Gooi &
Vechtsreek, Zuidwest
Drenthe en Zuidwest-
Friesland

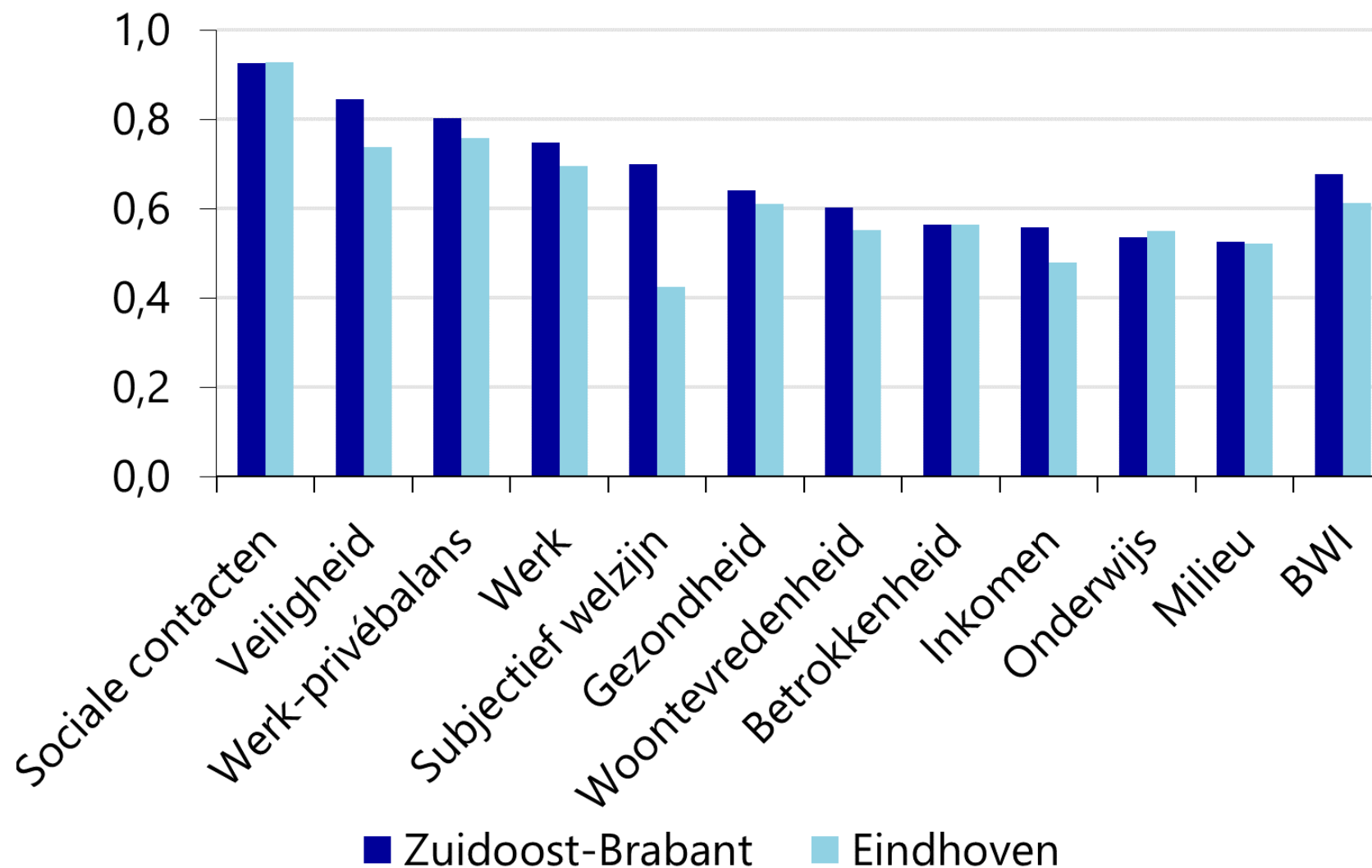
Brede welvaart is
het laagst in de
grootstedelijke
gebieden en aan de
randen van ons land

Brainport zit daar
aardig tussenin en
scoort boven het
gemiddelde; **milieu**
en **inkomen**
(ongelijkheid) zijn
aandachtspunten

Welvaartsgroei vooral materieel

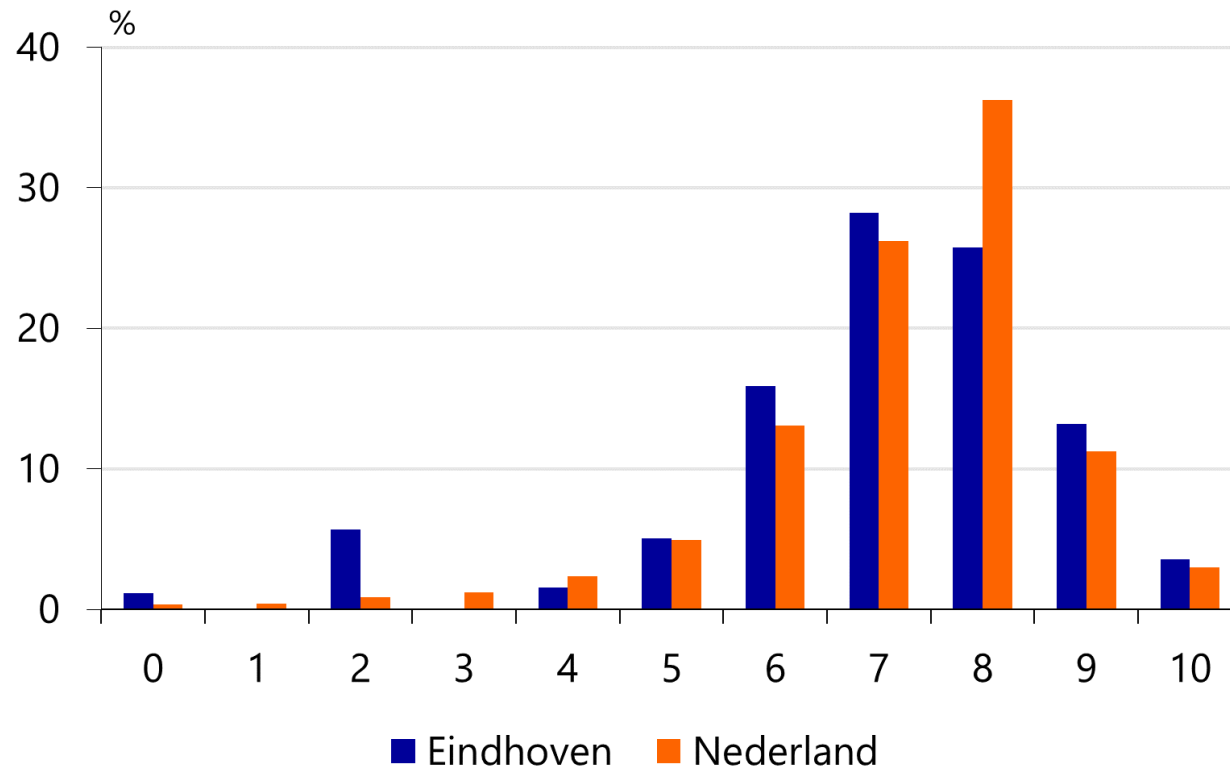
Stad minder dan rest van Brainport

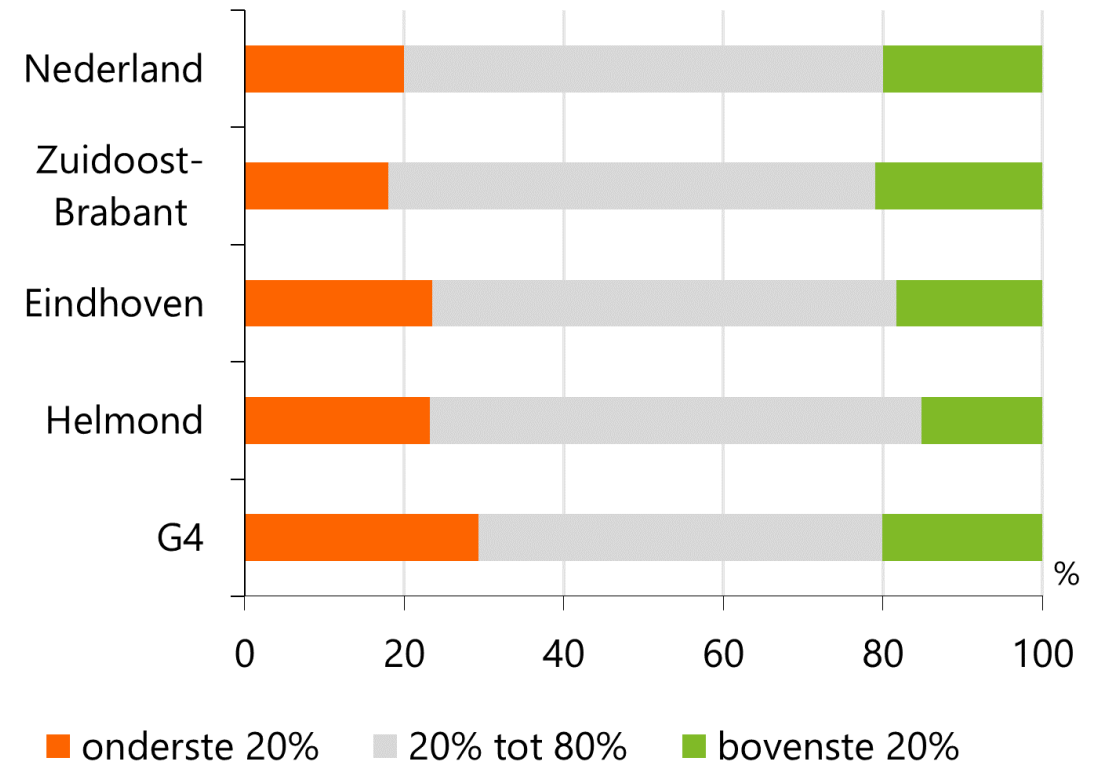
Sluimerende ontevredenheid?

20% Eindhovenaren ontevreden

Laagste inkomensgroep groot

Tweedeling dreigt in Brainport

“Het mes van de brede welvaart snijdt aan twee kanten. Niet alleen is het vergroten van de algehele brede welvaart nastrevenswaardig op zichzelf, het zorgt er ook voor dat de Brainport aantrekkelijk blijft voor kenniswerkers en daarmee een bijdrage levert aan de groei van de Brainport.”

Hoe verder?

Een brede welvaartsstrategie voor Brainport

Regionale brede welvaart

Regio deal Groene Hart & PBL-onderzoeksprogramma

Jeroen Content

Den Haag, 07/11/2019

Planbureau voor de leefomgeving (PBL)

- Naast CPB en SCP een autonoom onderzoeksinstituut.
- Ruimtelijke inrichting en de duurzaamheid en kwaliteit van de leefomgeving.
- Thema's als: Energietransitie, landbouw, emissies, mobiliteit, circulaire economie, klimaatverandering, verstedelijk, woningmarkt, brede welvaart.

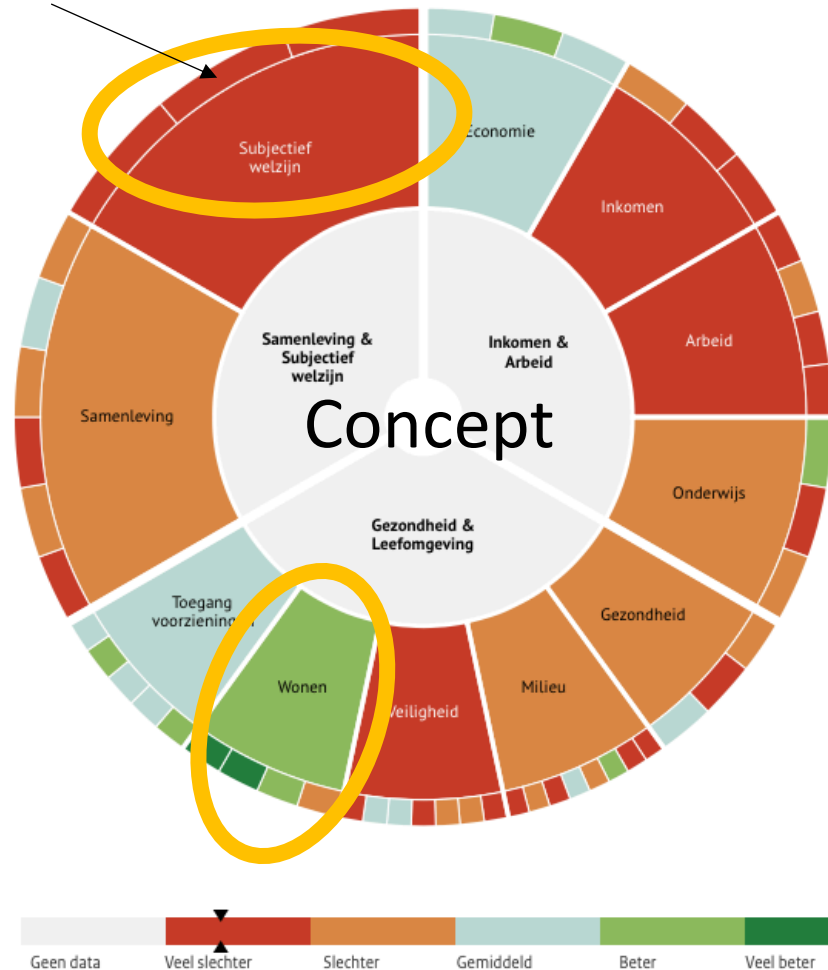
Regio Deals

- Regio Deals
 - Wat zijn Regio Deals?
 - Waarom doen we Regio Deals?
 - Welke Regio Deals zijn er?
- PBL-onderzoeksprogramma
 - Het PBL is door LNV gevraagd onderzoek te doen naar de ontwikkeling van het regiodeal programma om al tussentijds met de opgedane kennis het regiodeal beleid verder te versterken.
 - Hoe evaluer je gedurende de beleidsimplementatie om te kunnen bijsturen.
 - Wat is welvaart?

Welvaart is alles wat mensen van waarde vinden

Gemeente Rotterdam in 2019 in vergelijking met
Nederland

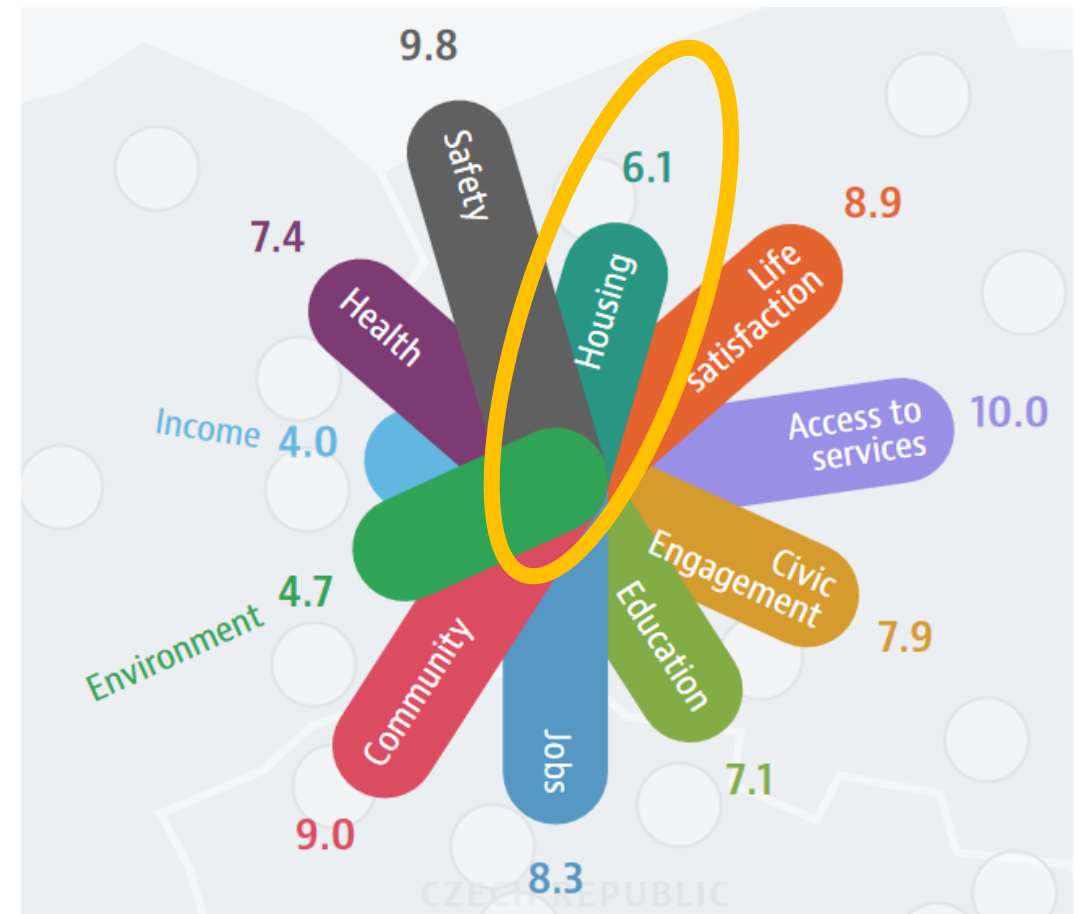
Tevredenheid woning

OECD
Regional
Well-Being

OECD countries / Netherlands

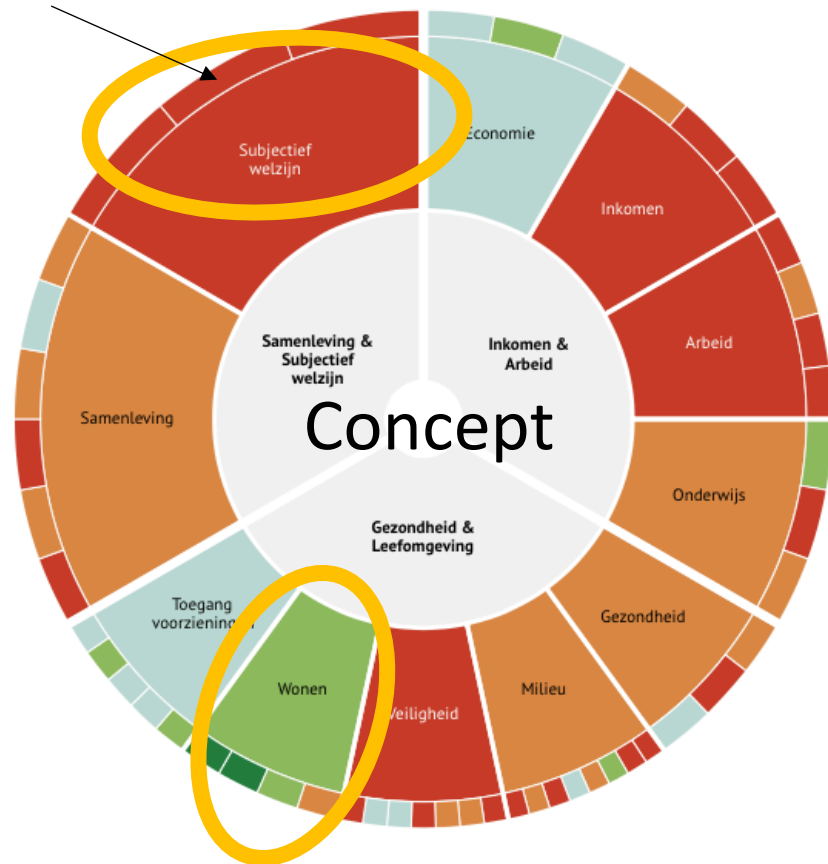
South Holland

Welvaart is alles wat mensen van waarde vinden

Gemeente Rotterdam in 2019 in vergelijking met ☐ Nederland

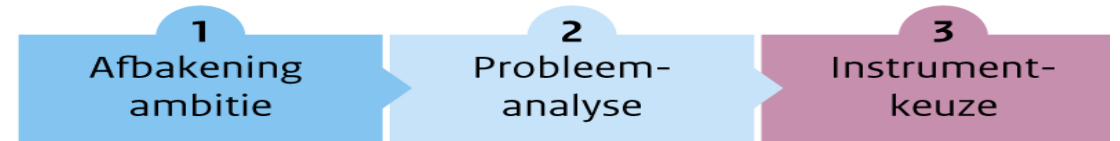
Tevredenheid woning

Geen data Veel slechter Slechter Gemiddeld Beter Veel beter

Handelingsperspectieven

Wat is het probleem
en hoe kan beleid hier op ingrijpen?

En hoe kan de effectiviteit van het instrument worden
geëvalueerd zodat beleid eventueel tijdig kan worden
aangepast?

Regio deal Groene Hart

- Bodemdaling: wat is dat?
 - Hindert ondernemerschap en bewoners door hogere kosten en lagere kwaliteit leefomgeving.
- Waarom is het belangrijk voor BW?
 - Kwaliteit en betaalbaarheid woningen
 - Woontevredenheid
 - Ondernemerschap
- Bodemdaling tegengaan: Gaan boeren aan de slag met alternatieven/vinden de boeren de alternatieven acceptabel? Kennen ze de alternatieven?
- Levenscycluskostenanalyse bij nieuwbouw ontwikkeling

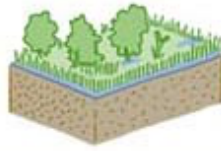
IN HET VEEN

ASPECTEN VAN BODEMDALING

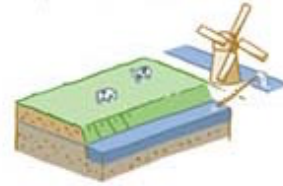
Bron: Programmabureau Groene Hart

HOE WERKT HET?

DE BASIS:
veen met natuurlijke
begroeiing

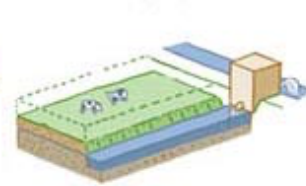
ontgonnen door te malen

GEVOLG:
bodemdaling
door oxidatie

REACTIE:
harder pompen

EN:
verdere ontwikkeling en versterkte
bodemdaling door belasting

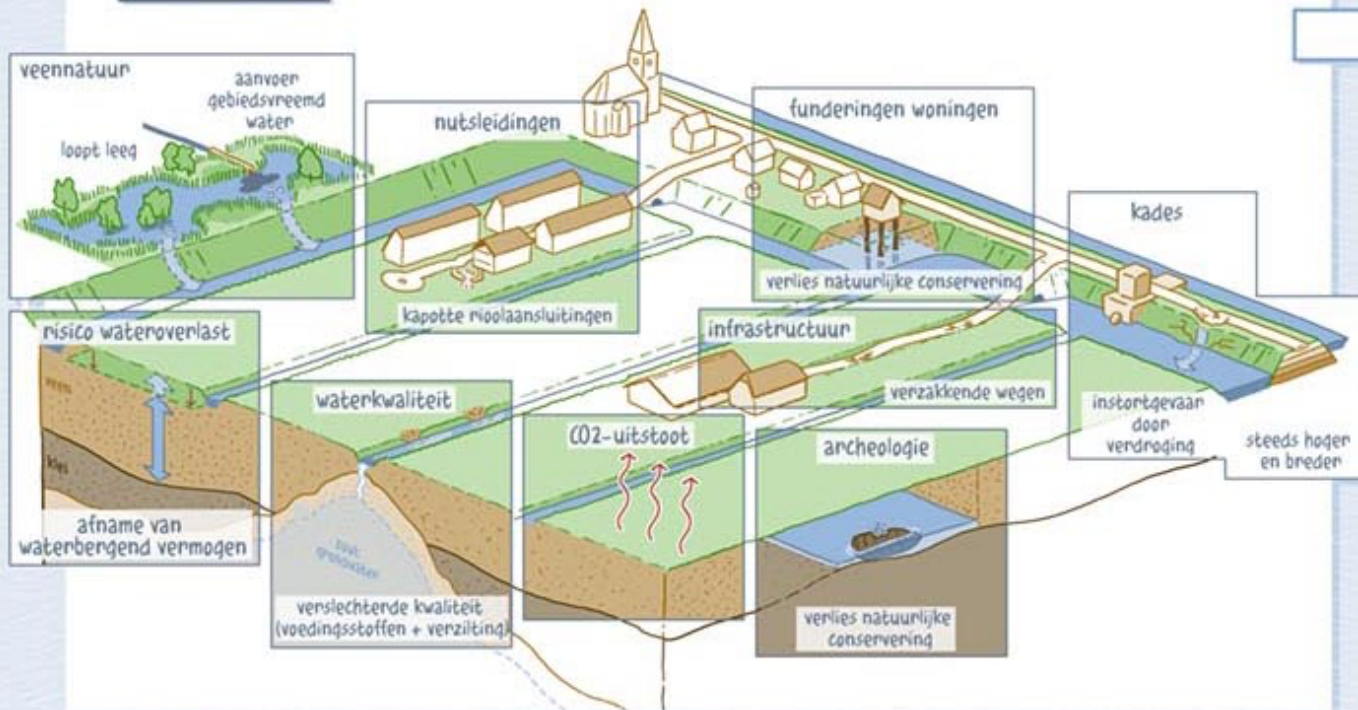

bij voortzetting huidig beleid:
VERDERE BODEMDALING

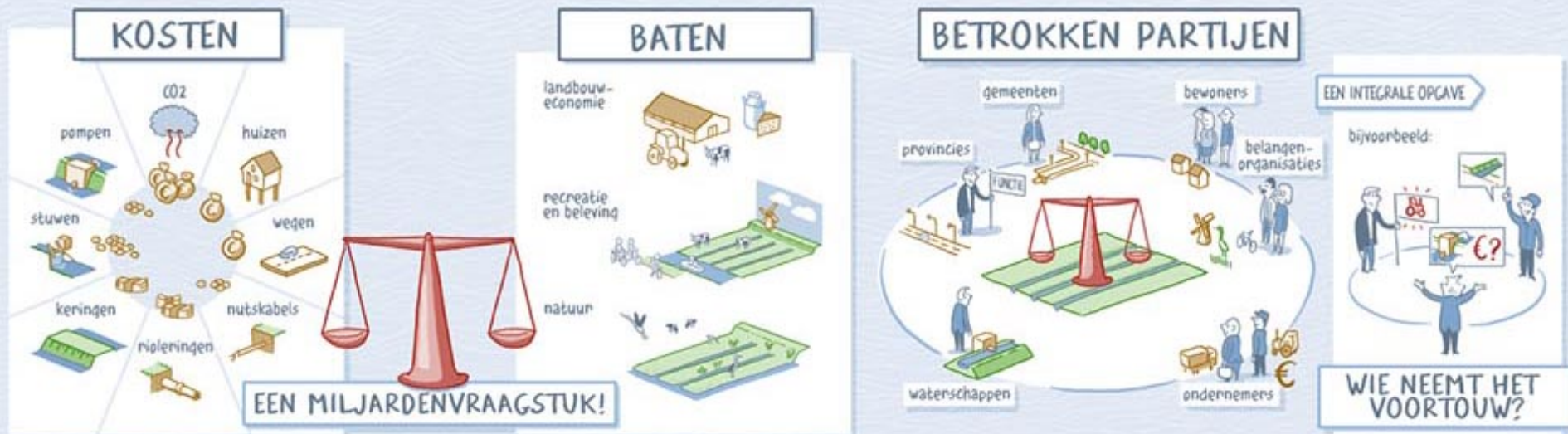
tot 40 cm in 2050

EFFECTEN

LOKALE VERSCHILLEN

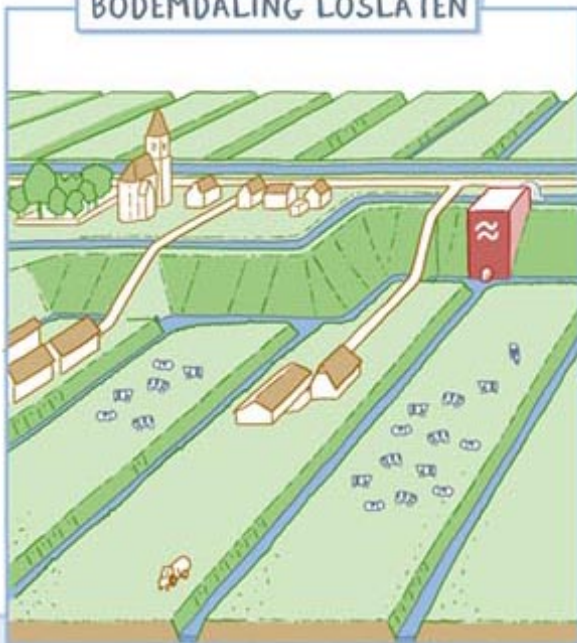

DE TOEKOMST

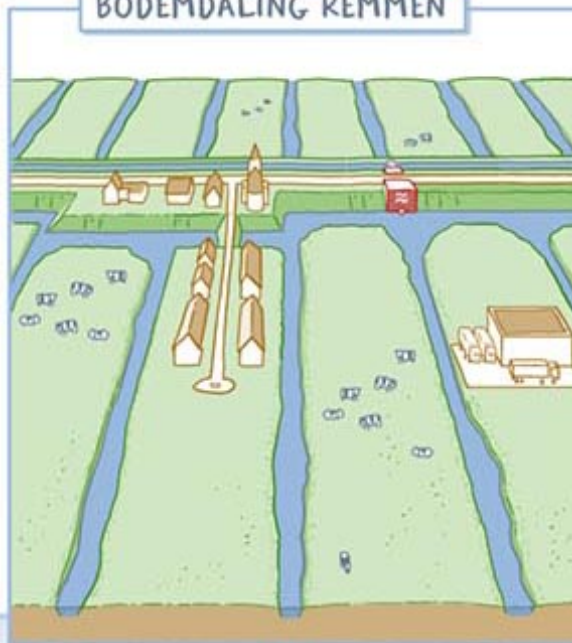
IN SPELEN OP LOKALE VERSCHILLEN

DIFFERENTIATIE IN TIJD EN RUIMTE

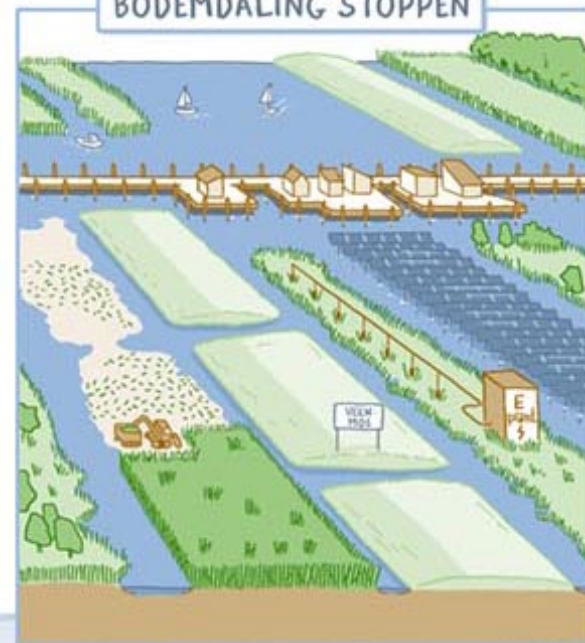
BODEMDALING LOSLATEN

BODEMDALING REMMEN

BODEMDALING STOPPEN

Dashboard Verstedelijking

Hoe de woningbouwopgave
maatschappelijke meerwaarde levert en
waarom het Rijk hier belang bij heeft

Rosa Stapel
College van Rijksadviseurs

Jaarcongres Gebiedsontwikkeling 7 november 2019
Sessie Waarde van GO: hoe gebiedsontwikkeling welzijn,
welvaart en leefkwaliteit creëert

College van Rijksadviseurs 2016-2020

Floris Alkemade
Daan Zandbelt
Berno Strootman

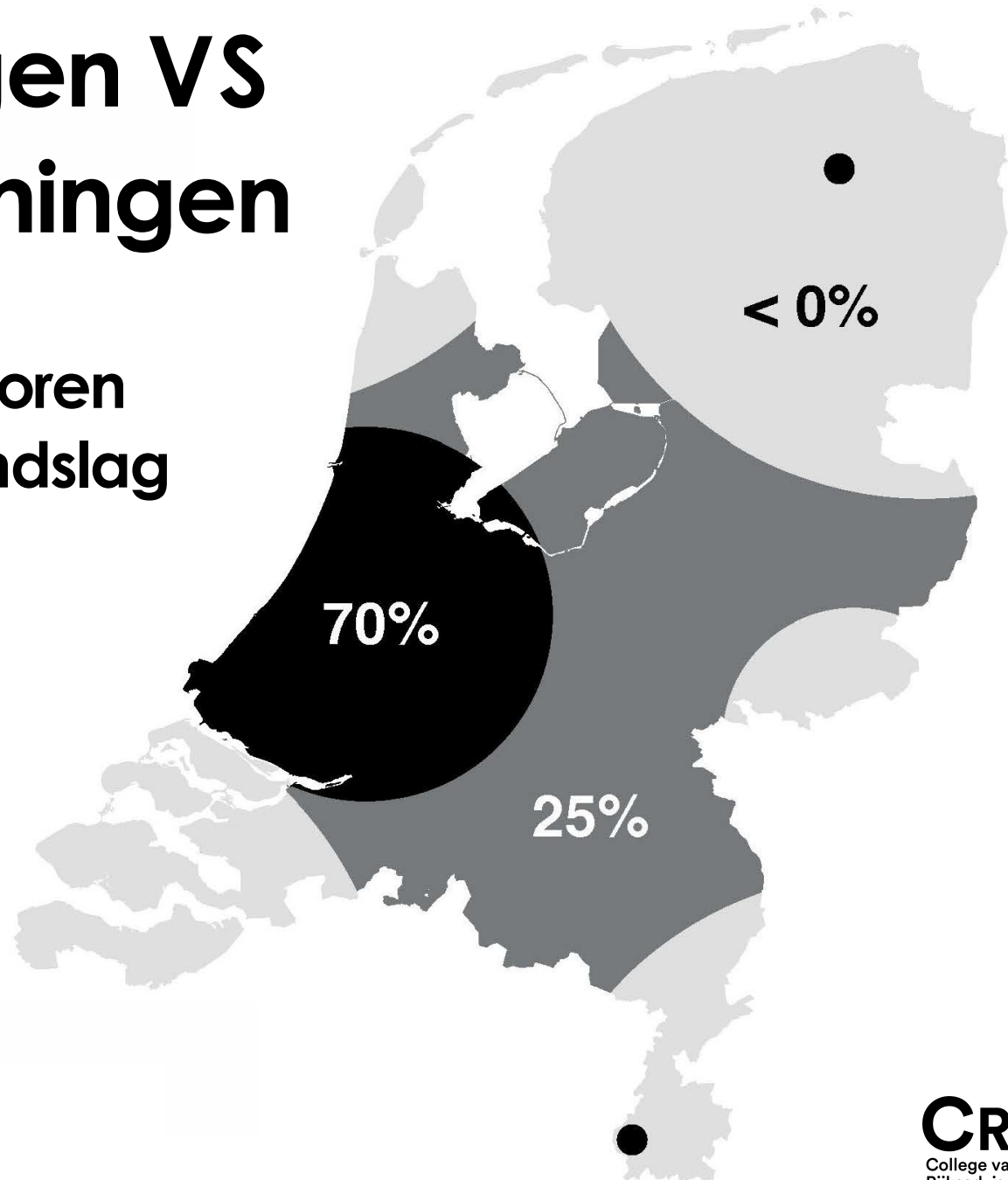
Rijksbouwmeester
Rijksadviseur Fysieke Leefomgeving
Rijksadviseur Fysieke Leefomgeving

1 miljoen nieuwe woningen VS 8 miljoen bestaande woningen

“Overheden, beleggers en andere actoren
zoeken naar bredere waarderingsgrondslag
voor gebiedsinvesteringen” >>>

Wat ons betreft:
**helpt de gebiedsontwikkeling
de omgeving & maatschappelijke
opgaven vooruit?**

Wat? Dashboard Verstedelijking

Effecten van locatiekeuze van regionale woningbouwopgave

Dashboard toepassing in meerdere regio's in opdracht van BZK door Studio Bereikbaar:

- MRA: ca. 250.000 woningen & 238.000 banen
- Zuidelijke Randstad: ca. 260.000 woningen
- MRU: ca. 100.000 woningen
- Stedelijk gebied Eindhoven: ca. 35-60.000 woningen

Tijdig

Betaalbaar

Woonmilieuvoorkeur

Duurzaam ruimtegebruik

Duurzaam energieverbruik

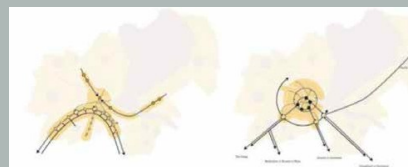
Versterking leefklimaat bestaande stad

Versterking economie

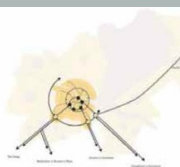
Benutten eerdere infra-investeringen

Draagvlak voorzieningen versterken

1

Lineaire metropool

Compacte metropool

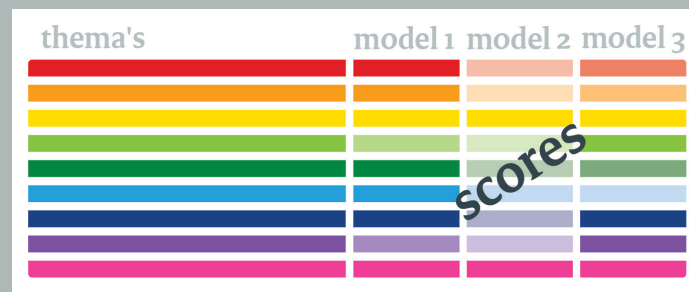
Tapijtmetropool

Netwerkmetspool

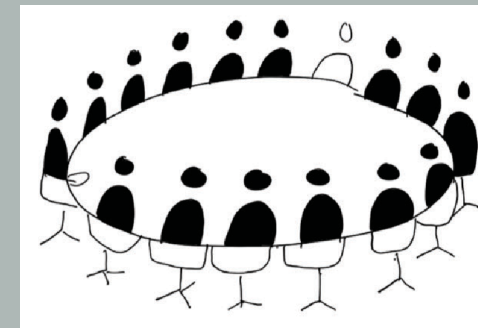
ontwikkel enkele
verstedelijkingsmodellen

2

voer in GIS-systeem in en bewerk tot
scores voor verschillende indicatoren

3

voer op basis van uitkomsten
gesprek met regio en Rijk

Hoe?

Methode

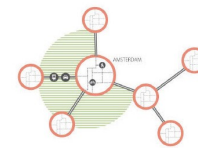
Dashboard

met landelijke bronnen effecten op verschillende thema's meetbaar maken

Thema en indicatoren	Bron	Eenheid
Tijdig		
1. Realisatietermijn plannen	Tot 2030: www.plancapaciteit.nl (RIGO), na 2030: expert judgement (Rebel & Urhahn)	aantal woningen tekort in 2029
Betaalbaar		
2. Directe kosten en opbrengsten	Kosten: expert judgement, opbrengsten: NVM q3 2017 transactieprijs per m2 (Rebel)	saldo opbrengst in miljarden €
Woonmilieuvoorkeur		
3. Match kwalitatieve vraag en aanbod	Berekend op basis van verhuisgedrag uit het verleden (Springco)	ja/nee
Duurzaam ruimtegebruik		
4. Bestaand grondgebruik	Bestaand bodemgebruik uit Bestand Bodemgebruik, 2012 (CBS)	% van ha totaal (grey/brown/green)
5. Verlies van waardevol groen	Groencategorieën uit Bestand Bodemgebruik, 2012 (CBS)	ha groen (park / incl sport)
Duurzaam energiegebruik		
6. Meekoppelkans energietransitie bestaande huishoudens	Statistische gegevens per vierkant 100 meter, 2017 (CBS)	*1000 bestaande hh in de MRA
7. CO2 uitstoot door mobiliteit	Regionaal verkeersmodel VENOM, 2016 & expert judgement CO2-uitstoot kg/km (Rebel)	mln kg/jaar
Versterking leefklimaat bestaande stad		
8. Meekoppelkans kwetsbare wijken	Leefbaarometer 2.0, meting 2016 & Statistische gegevens per vierkant 100 meter (CBS)	*1000 kwetsbare hh
9. Nabijheid van groen	ntb	ntb
Versterking economie		
10. Nabijheid van werkgelegenheid	Nabijheid voorzieningen - werkgelegenheid; afstand locatie; wijk en buurtcijfers 2013 (CBS)	*1000 banen binnen 10 km per hh
11. Reistijdwaardering	Regionaal verkeersmodel VENOM, 2016 & reistijdwaardering in € per uur (KiM)	mln € per jaar
Benutten eerdere infrainvesteringen		
12. Nabijheid van openbaar vervoer	Informatiesysteem Knooppunten MRA, 2017 (Vereniging Deltametropool)	*1000 hh binnen 1200m treinstation
13. Kosten bovenplanse infrastructuur (zie ook: 10. Nabijheid van werkgelegenheid)	expert judgement (Rebel & Urhahn)	in miljarden €
Draagvlak voorzieningen versterken		
14. Nabijheid bestaande voorzieningen	ntb	ntb

Resultaat Dashboard

waar mogelijk financieel, anders procentueel onderling vergelijken

	Stedenregio	Woonlandschappen	Knooppunten	
Tijdig	OK	tekort	tekort	
1. Realisatietermijn plannen	0	-28.800	-17.700	aantal woningen tekort in 2029
Betaalbaar	+7 miljard	+3 miljard	+7 miljard	
2. Directe kosten en opbrengsten	23,3 - 15,9 = 7,4 miljard	14,0 - 11,0 = 3,0 miljard	21,4 - 14,6 = 6,8 miljard	saldo opbrengst in miljarden €
Woonmilieuvoorkeur	OK	OK	OK	
3. Match kwalitatieve vraag en aanbod	ja	ja	ja	ja/nee
Duurzaam ruimtegebruik	52% greenfield	77% greenfield	77% greenfield	
4. Bestaand grondgebruik	30% / 18% / 52%	12% / 11% / 77%	19% / 9% / 71%	% van ha totaal (grey/brown/green)
5. Verlies van waardevol groen	-181 park / -640 sport	-100 park / -350 sport	-130 park / -540 sport	ha groen (park / incl sport)
Duurzaam energiegebruik	535 Kton CO₂	629 Kton CO₂	581 Kton CO₂	
6. Meekoppelkans energietransitie bestaande hh.	+380 (33% v.d. MRA-hh)	+300 (26% v.d. MRA-hh)	+360 (32% v.d. MRA-hh)	*1000 bestaande hh in de MRA
7. CO ₂ uitstoot door mobiliteit	-535	-629	-581	Kton CO ₂ /jaar
Versterking leefklimaat bestaande stad	69% meekoppel	38% meekoppel	40% meekoppel	
8. Meekoppelkans kwetsbare wijken	+199 (69% v.d. kw. wijken)	+110 (38% v.d. kw. wijken)	+116 (40% v.d. kw. wijken)	*1000 kwetsbare hh
9. Nabijheid van groen	ntb	ntb	ntb	ntb
Versterking economie	+20% meer banen bereikbaar	-22% minder banen bereikbaar	+15% meer banen bereikbaar	
10. Nabijheid van werkgelegenheid	+294 (+20% huidig aanbod)	+192 (-22% huidig aanbod)	+284 (+15% huidig aanbod)	*1000 banen binnen 10 km per hh
11. Reistijdwaardering	-638	-654	-645	mln € per jaar
Benutten eerdere infrainvesteringen	52% nabij OV	26% nabij OV	65% nabij OV	
12. Nabijheid van openbaar vervoer	+131 (52% van 250.000)	+66 (26% van 250.000)	+162 (65% van 250.000)	*1000 hh binnen 1200m treinstation
13. Kosten bovenplanse infrastructuur (zie ook: 10. Nabijheid van werkgelegenheid)	-20 miljard +294	-20 miljard +192	-20 miljard +162	in miljarden € *1000 banen binnen 10 km per hh
Draagvlak voorzieningen versterken	...	...	...	
14. Nabijheid bestaande voorzieningen	ntb	ntb	ntb	ntb

Doel Dashboard

inzichtelijk maken
hoe woningbouw-
locatiekeuze
invloed heeft op
verschillende
(rijks)budgetten

>>>
bredere
waardering voor
gebieds-
ontwikkeling!

Ministerie van
Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties

Ministerie van
Economische Zaken
en Klimaat

Ministerie van
Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit

Ministerie van
Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

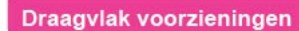
Ministerie van
Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat

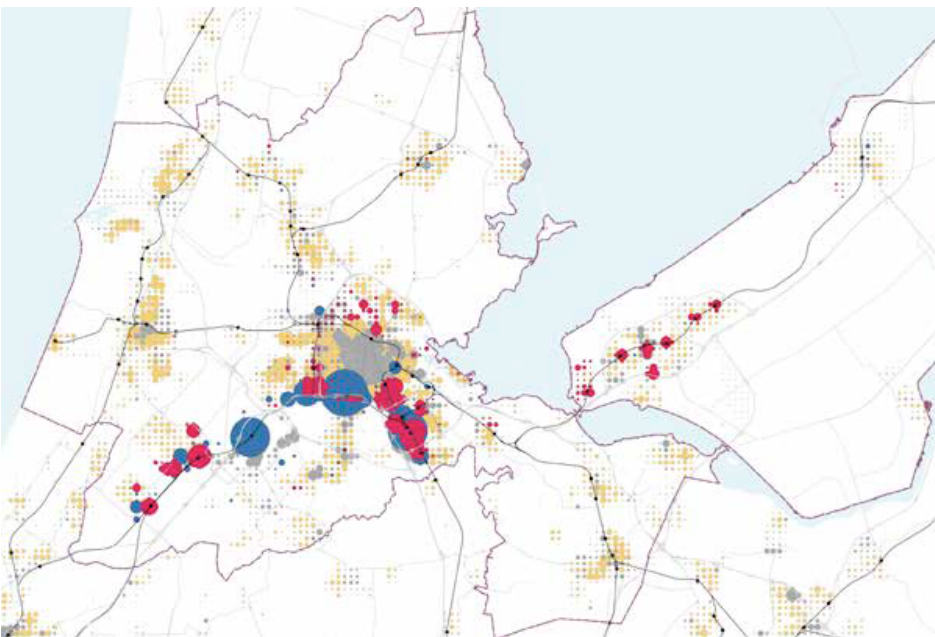

Ministerie van
Onderwijs, Cultuur
en Wetenschap

Ministerie van
Financiën

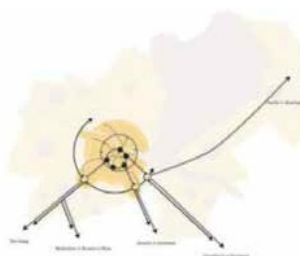
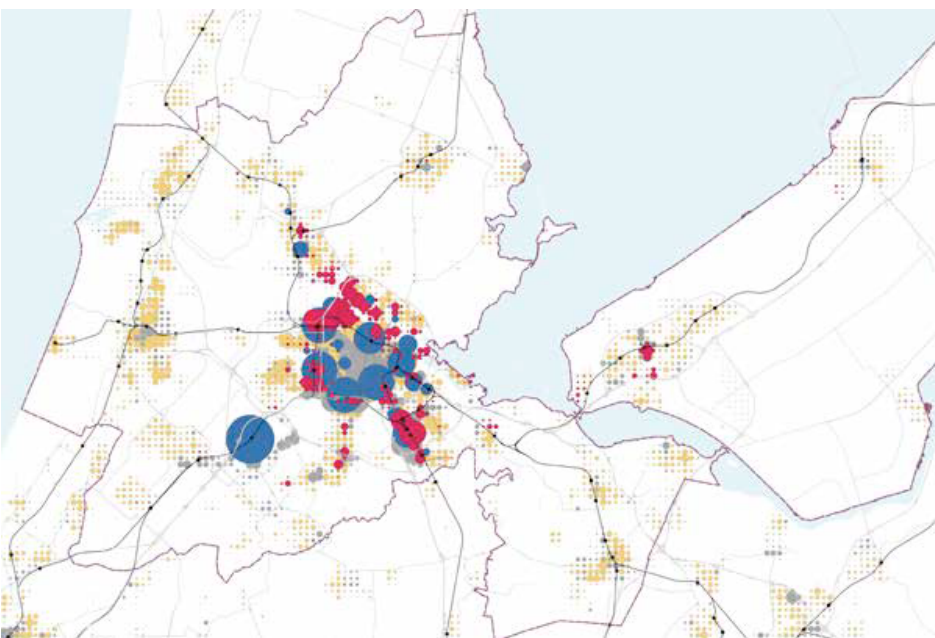
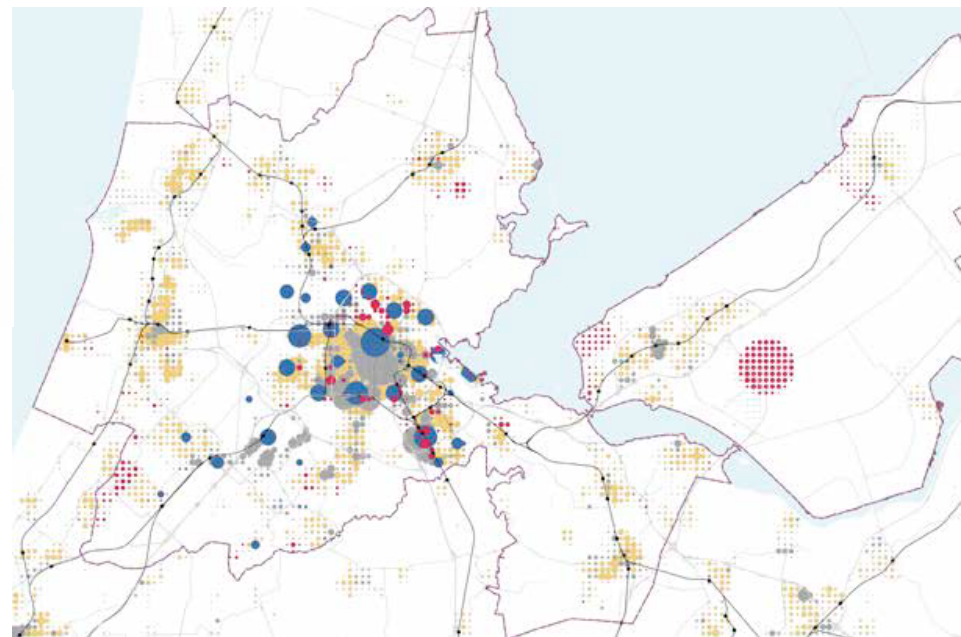

Lineaire metropool

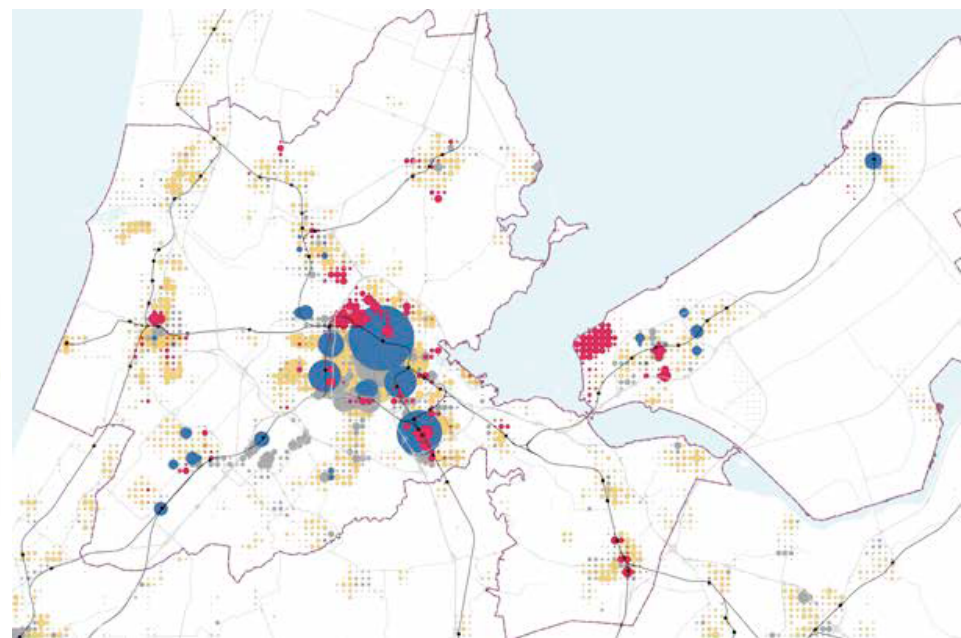
Tapijtmetropool

Compacte metropool

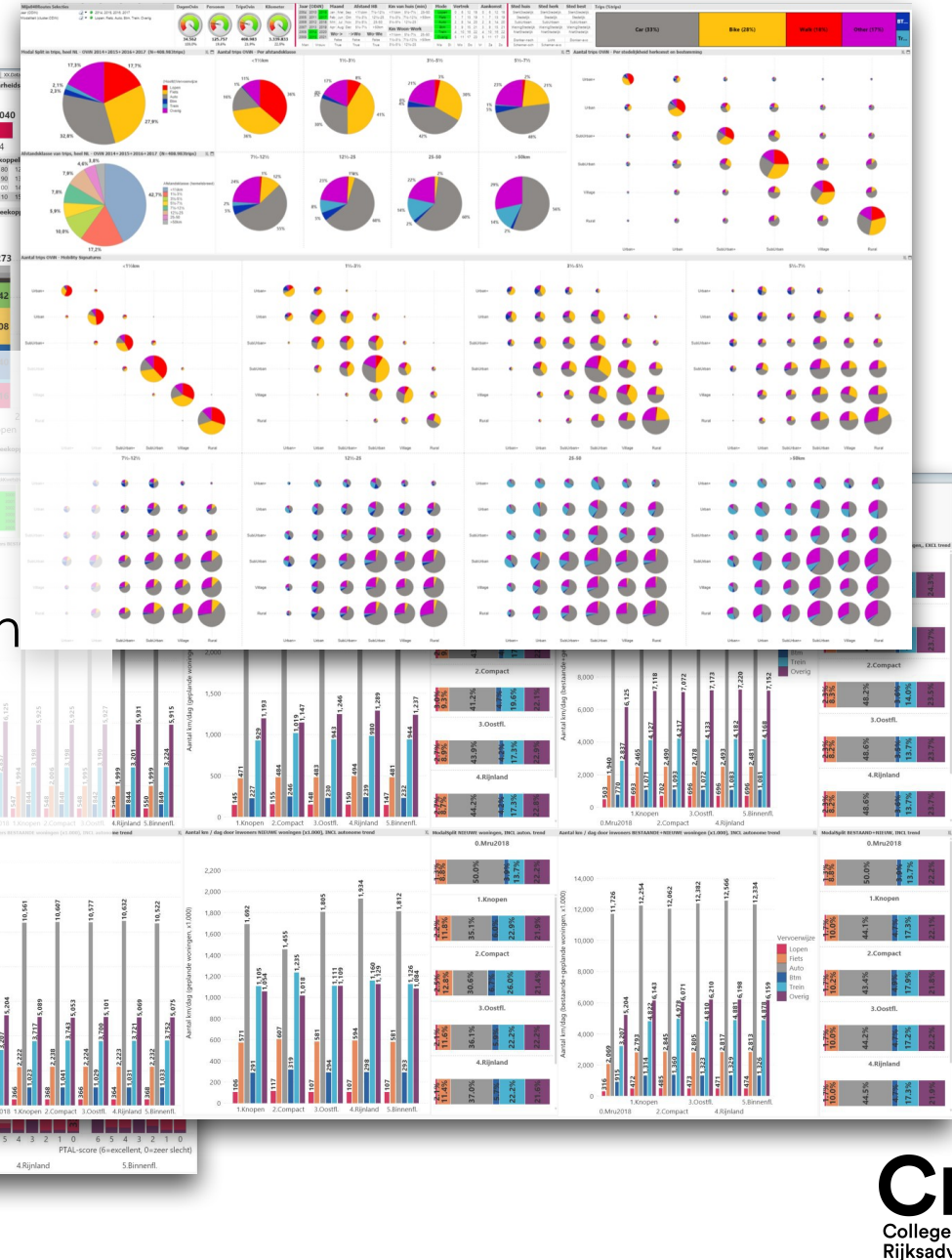
Netwerkmetropool

MRA

Perspectieven n vergelijken

250.000 woningen
250.000 banen

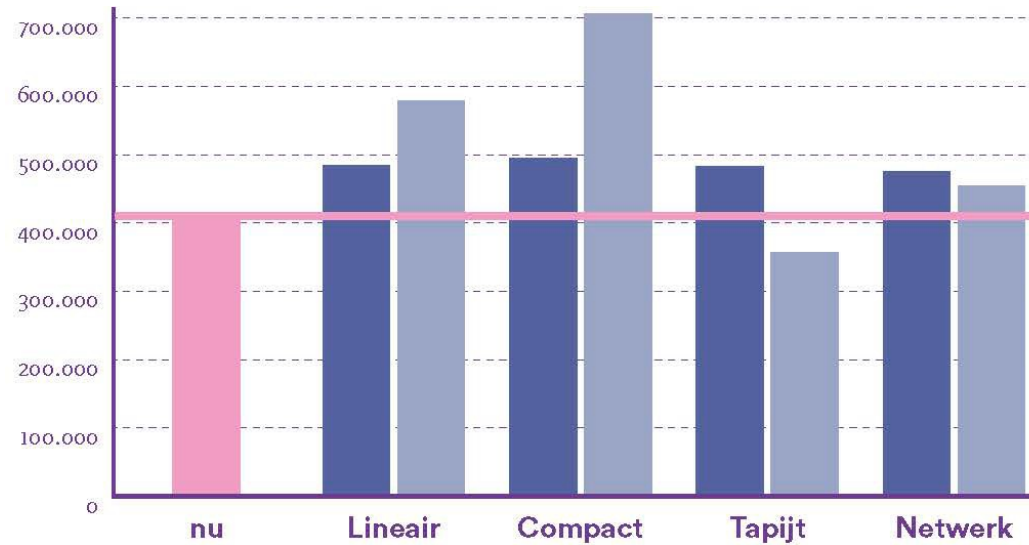

Enorm veel keuze

- Vergroot de aantrekkelijkheid van de MRA door keuzevrijheid te vergroten.
- Vergroot keuzevrijheid door woningen nabij werkgelegenheid te bouwen.
- Help de energietransitie en kwetsbare wijken vooruit door woningen te bouwen.

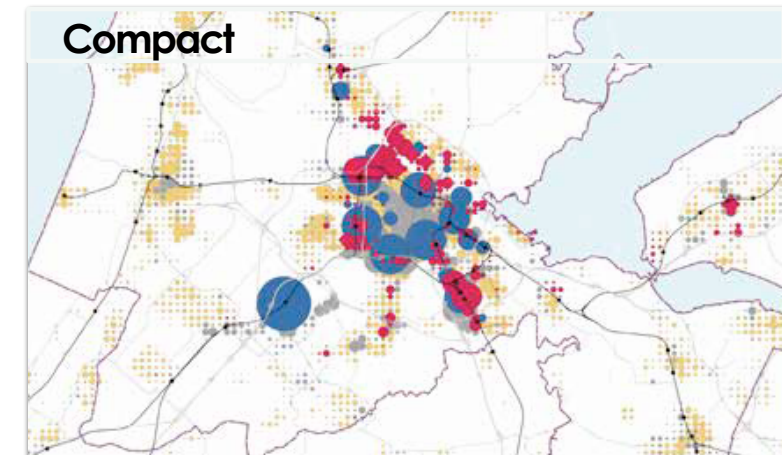
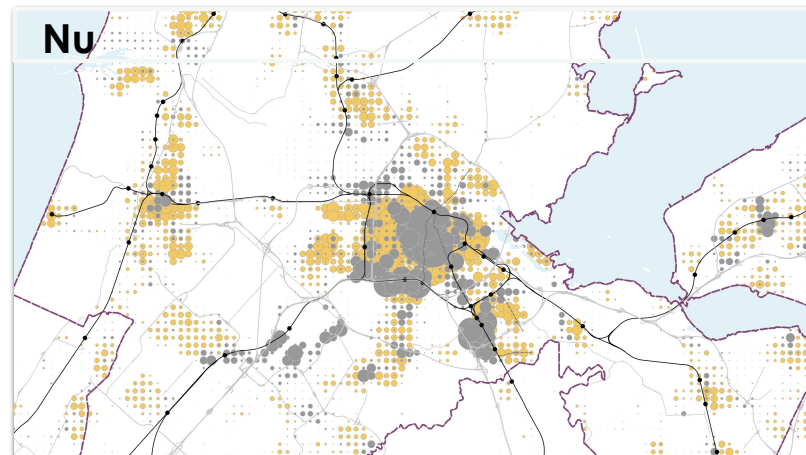
Versterking economie

10. Nabijheid van werkgelegenheid

Legenda

- Aantal bereikbare banen binnen 10 km
- Gemiddeld aantal bereikbare banen binnen 10 km vanuit *bestaande* woningen met toevoegen van 250.000 woningen en 238.000 banen conform perspectief
- Gemiddeld aantal bereikbare banen binnen 10 km vanuit de 250.000 *nieuwe* woningen conform perspectief

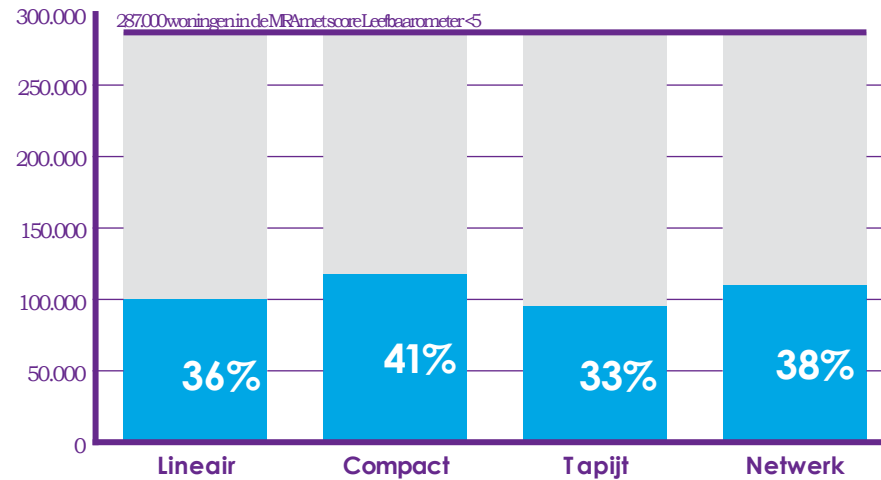
Enorm veel keuze

- Vergroot de aantrekkelijkheid van de MRA door keuzevrijheid te vergroten.
- Vergroot keuzevrijheid door woningen nabij werkgelegenheid te bouwen.
- Help de energietransitie en kwetsbare wijken vooruit door woningen te bouwen.

Versterking leefklimaat bestaande stad

8. Meekoppelkans kwetsbare wijken

Leefbaarometer 2.0, 1

effect = x4

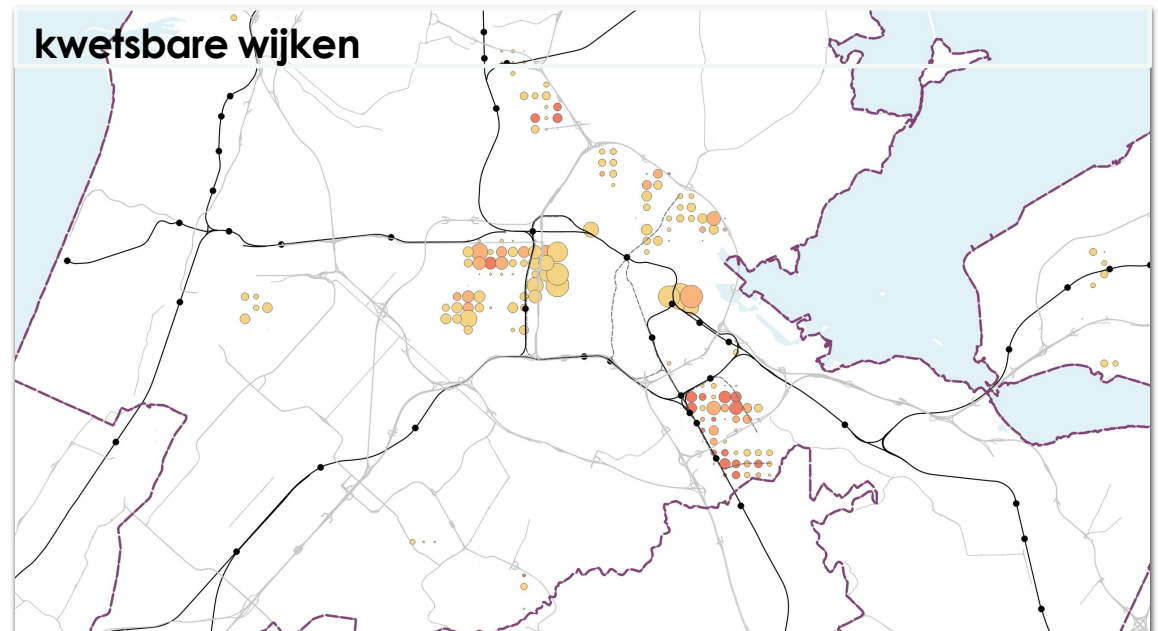

Meekoppelkans gebieden met een lage leefbaarheidsscore

We hanteren een maximaal aantal meekoppelingen van vier met een Leefbaarometerscore lager dan 5 binnen 800 meter van een nieuwwoning.

Bronnen: Leefbaarometer 2.0, meting 2016

CBS, statistische gegevens per vierkant 100 meter, 2017

Ongelofelijk nabij

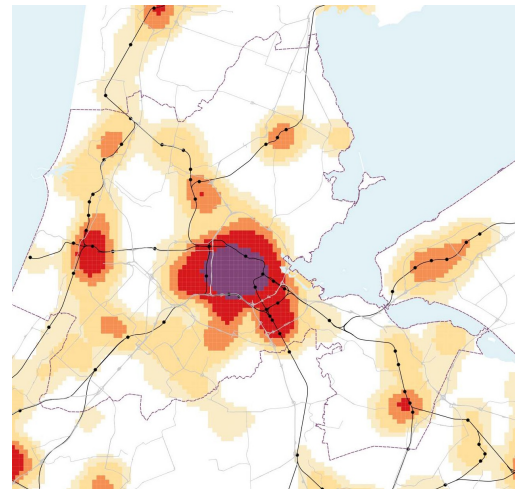
- Benut de voordelen van verandering van stedelijkheid en mobiliteitsgedrag door het toevoegen van nieuwe woningen.
- Vermindering van dagelijks autoverkeer lijkt zelfs mét meer woningen voorstelbaar.

Duurzaam energiegebruik

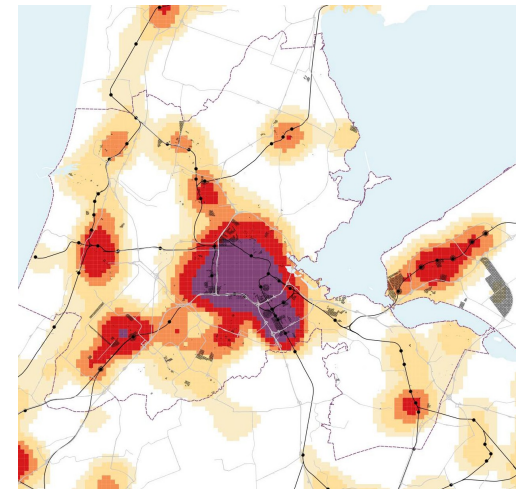
7. CO₂ uitstoot door mobiliteit

Veranderende stedelijkheid, ook voor bestaande woningen

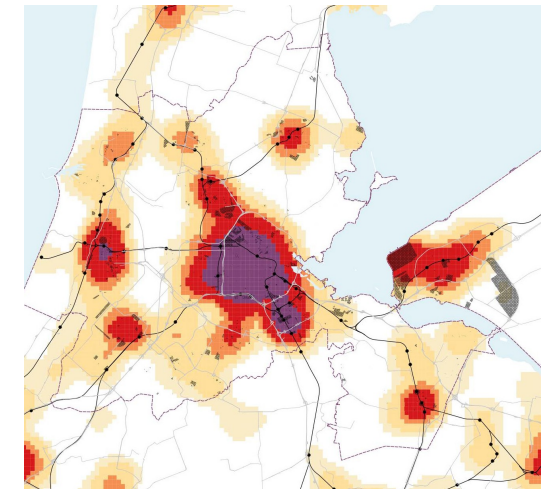
- Op basis van adressendichtheid in een straal van 2,5 km

Situatie 2018

Model 1: Lineaire Metropool

Model 4: Netwerk metropool

Stedelijkheidsklassen

Bronnen: CBS & LISA

Legenda

	Hoogstedelijk
	Stedelijk
	Suburbaan
	Laagsuburbaan
	Dorps
	Landelijk

Stedelijkheids-klasse	Stedelijkheids-score	Dichtheid in cirkel van r=2,5 km
Hoogstedelijk	Meer dan 2.000	Meer dan 1250 inwoners + banen per km ²
Stedelijk	960-2000	6.000 - 1250 inwoners + banen per km ²
Suburbaan	640-960	4.000 - 6.000 inwoners + banen per km ²
Laagsuburbaan	320-640	2.000 - 4.000 inwoners + banen per km ²
Dorps	160-320	1.000 - 2.000 inwoners + banen per km ²
Landelijk	Minder dan 160	Minder dan 1.000 inwoners + banen per km ²

Ongelofelijk nabij

- Benut de voordelen van verandering van stedelijkheid en mobiliteitsgedrag door het toevoegen van nieuwe woningen.
- Vermindering van dagelijks autoverkeer lijkt zelfs mét meer woningen voorstelbaar.

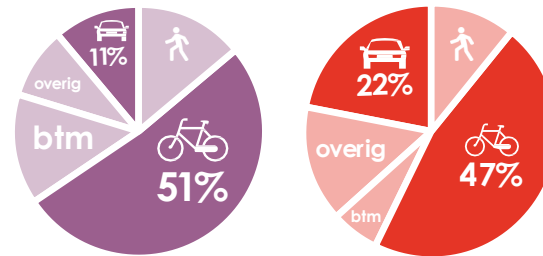
Duurzaam energiegebruik

7. CO₂ uitstoot door mobiliteit

Hogere stedelijkheid leidt tot duurzamer mobiliteitsgedrag

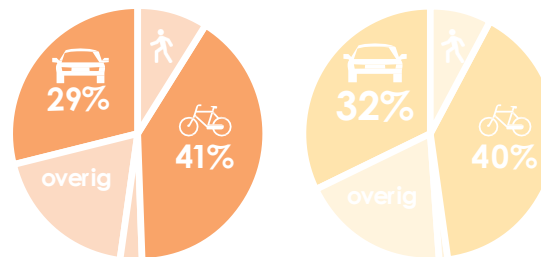
- Inwoners van een (hoog)stedelijke milieu kiezen overwegend voor de fiets, gaan lopen of met het OV (bron: analyse OVIN)
- Het aandeel autotrips is fors groter in de suburbane milieus
- Het aanbod aan mobiliteit moet hier wel op aansluiten

Modal split voor trips met een afstand van 1,5 - 3,5 km, op basis van analyse OVIN

hoogstedelijk

stedelijk

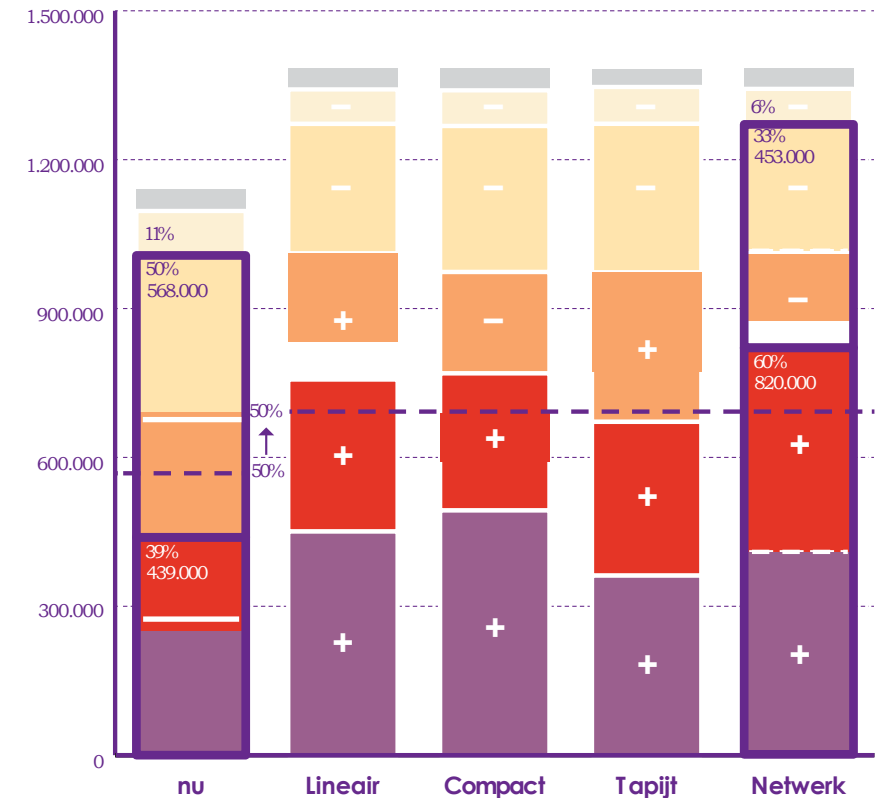

suburbaan

laag suburbaan

Aantal woningen in de verschillende stedelijkheidsklassen in de nieuwe situatie (bestaande en nieuwe woningen)

Bronnen: CBS & LISA

Ongelofelijk nabij

- Benut de voordelen van verandering van stedelijkheid en mobiliteitsgedrag door het toevoegen van nieuwe woningen.
- Vermindering van dagelijks autoverkeer lijkt zelfs mét meer woningen voorstelbaar.

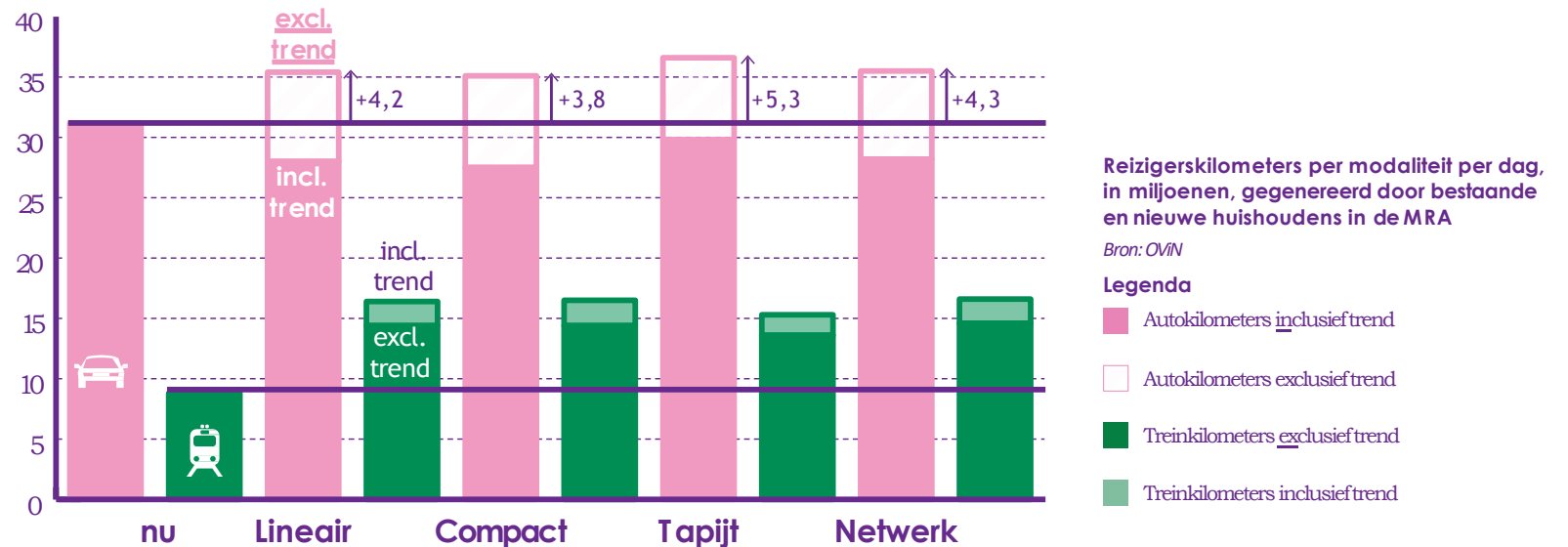
Duurzaam energiegebruik

7. CO₂ uitstoot door mobiliteit

Meer woningen, minder autokilometers?

- Inschatting van aantal extra kilometers vanuit nieuwe en bestaande woningen op basis van de nieuwstedelijkheidsklasse
- Los daarvan is er een trend zichtbaar in de modalsplit in de afgelopen 10 jaar, afhankelijk van stedelijkheidsklasse (bron: KIM en OViN analyse)

- Verschil in autokilometers tussen compact en tapijt van **1.500.000 km/dag**
= ca. 90Kton CO₂/jaar

Ongelofelijk nabij

- Benut de voordelen van verandering van stedelijkheid en mobiliteitsgedrag door het toevoegen van nieuwe woningen.
- Vermindering van dagelijks autoverkeer lijkt zelfs mét meer woningen voorstelbaar.

Meer stedelijkheid betekent minder stikstof

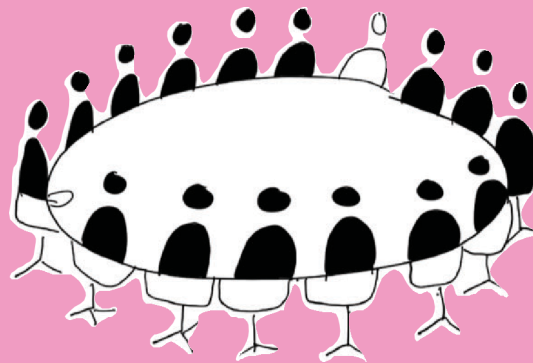

Door Daan Zandbelt

6 nov 2019 - **Opinie** De ene week staat het Malieveld vol met boeren, de week erna met bouwers. Beide beroepsgroepen worden geraakt door de stikstofcrisis. Deze crisis toont maar weer eens aan dat er alleen tot breed gedragen maatschappelijke oplossingen kan worden gekomen met een samenhangende benadering. De stikstofcrisis kan niet los worden gezien van een aantal grote opgaven waar we als land voor staan. Van verduurzaming van de landbouw, via verstedelijking tot een mobiliteits- en energietransitie.

Middel, geen doel

- De indirecte financiële effecten van woningbouw zijn groter dan de directe
- Stel brede maatschappelijke effecten centraal bij besluitvorming.

Directe financiële effecten	kosten	opbrengsten	saldo
Grondexploitatie	10-17	14-23	3-7
totaal directe financiële effecten	± 14 miljard	± 19 miljard	± 5 miljard

Indirecte financiële effecten	kosten	opbrengsten	saldo
Aanleg nieuwe infrastructuur	20		
Reistijdwaardering (reistijdverlies)	19		
Verschil vervoerkosten			1
Meekoppelvoordeel energietransitie			3-4
WOZ-waardestijging kwetsbare wijken			1
Nabijheidsbaat inkomensstijging			14
totaal indirecte financiële effecten	± 39 miljard		± 20 miljard

Orde groottes in miljarden euro's. Ter vergelijking: de bouwkosten van 250.000 woningen tot 2040 à € 250.000 per woning zijn € 62,5 miljard. Grondexploitatie is dus een 'relatief klein' bedrag vergeleken met bouwkosten en indirecte financiële effecten.

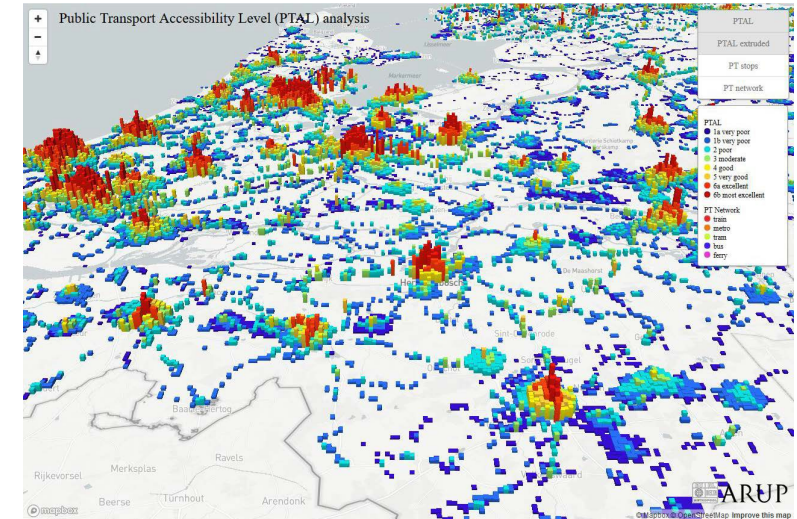
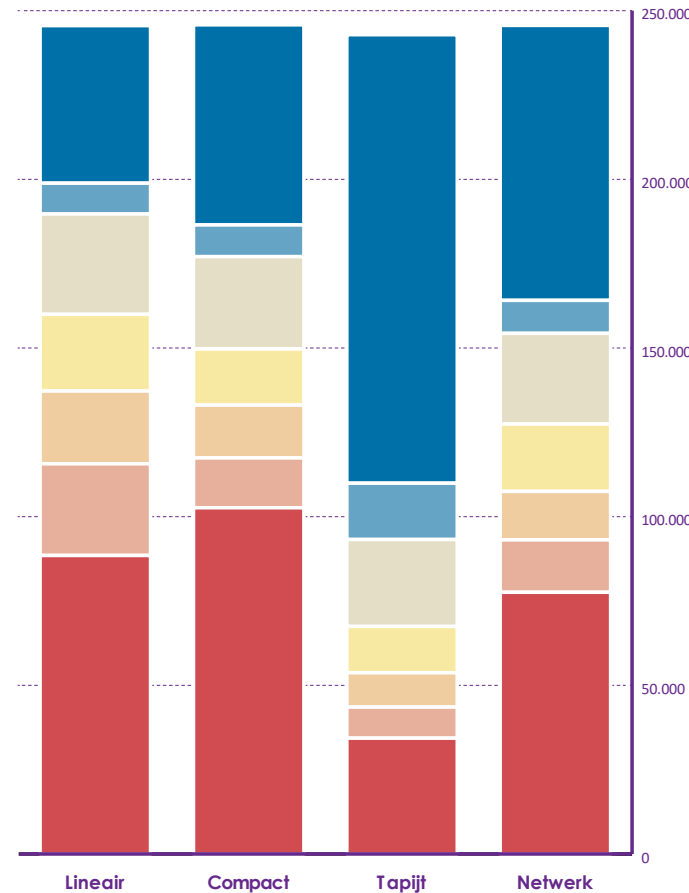
Middel, geen doel

- De indirecte financiële effecten van woningbouw zijn groter dan de directe
- Stel brede maatschappelijke effecten centraal bij besluitvorming.
- Voorkom onnodig ruimtegebruik en verlies van groen.
- Zorg voor een passend woonmilieuaanbod in ieder perspectief.
- Voorkom nieuwe automobilititeit door woningbouw nabij OV prioriteit te geven.

Benutten eerdere infrainvesteringen

12. Nabijheid van openbaar vervoer

In compact en lineair ligt meer dan de helft van de geplande woningen dichtbij goed bestaand ov

Nabijheid van OV voor de nieuwe woningen per perspectief (PTAL-score)

De door Transport for London ontwikkelde PTAL (Public Transport Accessibility Level) geeft aan hoe goed een bepaalde locatie aangesloten is op het openbaar vervoer netwerk. De PTAL-score houdt rekening met de frequentie en modaliteit van de OV-verbinding.

Bron: Vereniging Deltametropool & ARUP, PTALscore NL2018

Legenda

- 1. slechtst
- 2. zeer slecht
- 3. matig
- 4. voldoende
- 5. goed
- 6. zeer goed
- 7. best

Middel, geen doel

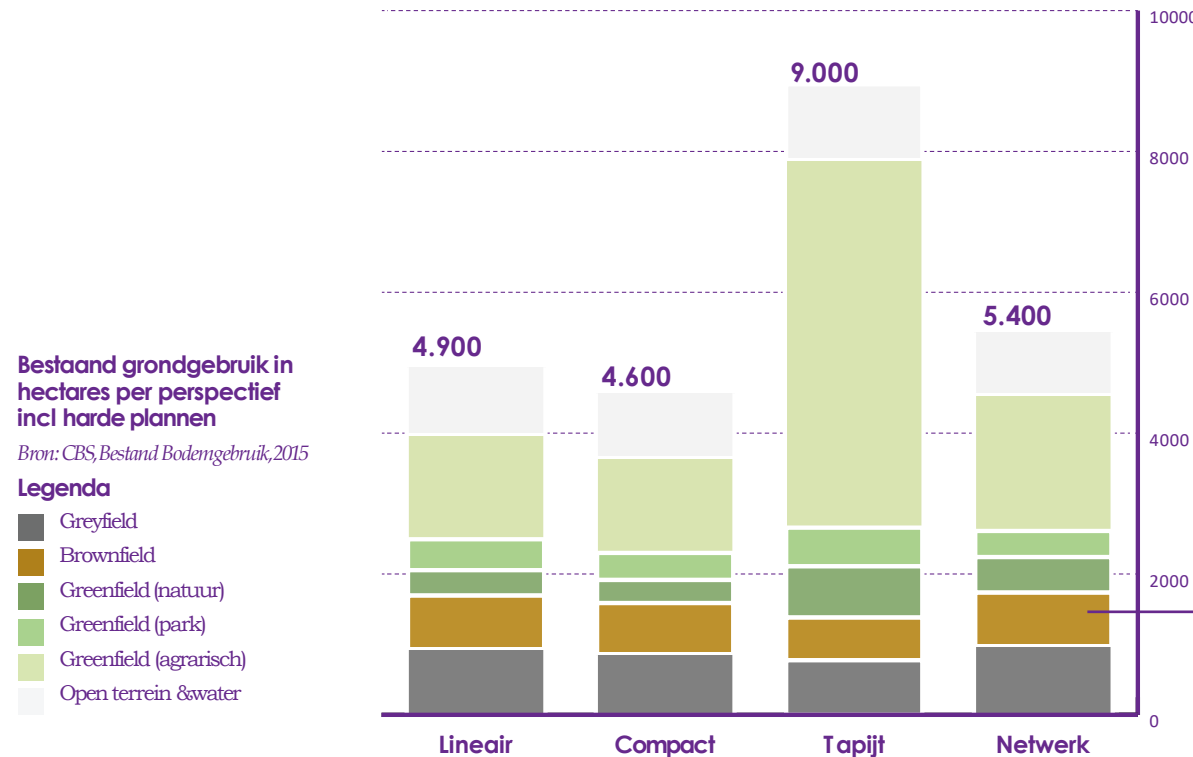
- De indirecte financiële effecten van woningbouw zijn groter dan de directe
- Stel brede maatschappelijke effecten centraal bij besluitvorming.
- Voorkom onnodig ruimtegebruik en verlies van groen.
- Zorg voor een passend woonmilieuaanbod in ieder perspectief.
- Voorkom nieuwe automobilititeit door woningbouw nabij OV prioriteit te geven.

Duurzaam ruimtegebruik

4. Bestaand grondgebruik

Tapijmetropool vraagt om bijna 2x meer grond dan de andere drie perspectieven, dit zijn vooral landbouwgronden

- In andere drie modellen (relatief veel) meer herstructurering en transformatie

Het toevoegen van stedelijk groen is een randvoorwaarde bij herontwikkeling van brownfields, zodat ze bijdragen aan de reductie van hittestress en omliggende wijken meer toegang tot groen krijgen.

Middel, geen doel

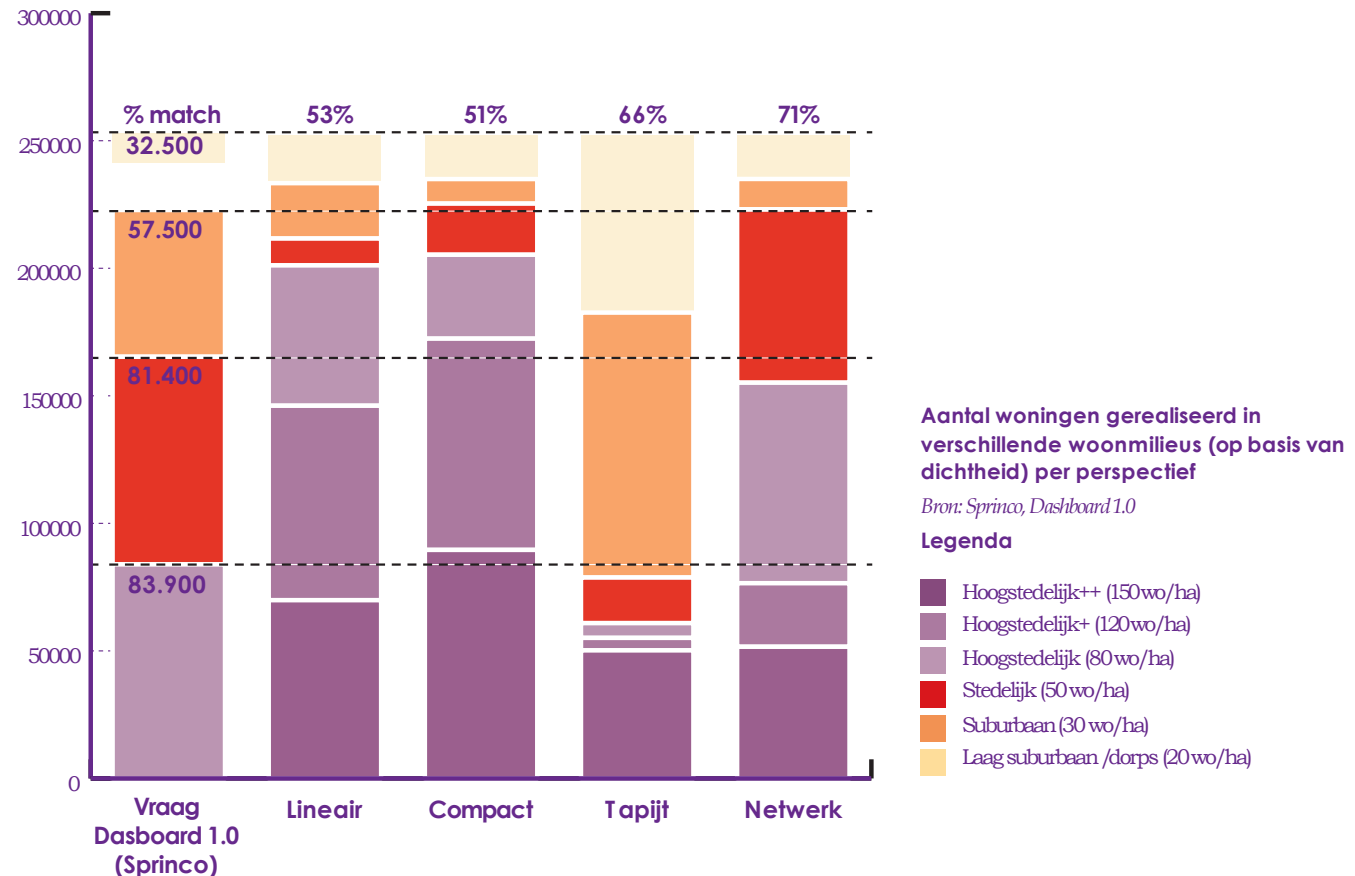
- De indirecte financiële effecten van woningbouw zijn groter dan de directe
- Stel brede maatschappelijke effecten centraal bij besluitvorming.
- Voorkom onnodig ruimtegebruik en verlies van groen.
- Zorg voor een passend woonmilieuaanbod in ieder perspectief.
- Voorkom nieuwe automobilititeit door woningbouw nabij OV prioriteit te geven.

Woonmilieuvoorkeur

3. Match kwalitatieve vraag en aanbod

Netwerkmetropool lijkt het best bij de vraag aan te sluiten

- Groot verschil in woonmilieuaanbod per perspectief, er wordt in uitersten gebouwd
- Het is de vraag of de perspectieven op deze manier goed te vergelijken zijn

***Heleen
Aarts***

Bestuursvoorzitter SKG,
CEO Amvest

***Jeroen
Content***

Planbureau voor
de Leefomgeving

***Sjoerd
Hardeman***

RaboResearch
Rabobank

***Rosa
Stapel***

College
van Rijksadviseurs